

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO 2 CUARTOS PER TOT ESPANYA.

Y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj. núm. 20, botiga BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA 8 rals Cuba y Puerto-Rico 16 rals, Estranger, 18 rals.

UNA ALTRA VÍCTIMA.

Lo mon un continuo contrast. Davant dels que gemegan, los que riuen: al costat dels que gosan, los que ploran. En pochos dias hi ha hagut a Madrid un casament y a Cartagena una execució. A la Cort pompa, ostentació, riquesa: a Cartagena un cadafalch que s' aixeca, un pare de familia que hi puja lligat de mans, un butxi que apreta l' argolla y un ser humá que deixa d' existir.

No podém queixarnos: á Espanya hi ha espectacles per tots los gustos.

A la núvia, qu' es d' elevada alcurnia, se li han fet regalos dignes de la posició social que ocupa: un dot considerable, joyas, vestits, blondas, per las quals l' industrial ne demana 25.000 duros, ab gran escándol del sogre de la núvia .. fins en Rius y Taulet va enviarli un ram de flors.

Al reo tractavan de regalarli la vida, y no va ser possible. La demanava una població conternada, s' esforsavan per obtenirla la vídua y l' fill del general Fajardo, víctima dels sediciosos del castell de Sant Julia, las personas més agraviadas imploravan misericordia; tot inútil: la reyna regent aquell dia tenia migranya y no va poder rebre al noble fill de la víctima, y en quant a n' en Sagasta, ocupat com está en fer unas eleccions que han de ser modelo de sinceritat, no 's va poder distreure de una feyna tant interessant.

—Un home més ó menos á la societat, no vé d' aquí, devia pensar D. Práxedes. L' ha feta, que la pagui. S' ha sublevat, y com hem pogut agafarlo, que mori. Lo crim de deixarse agafar, en aquests cassos se paga ab la vida ¡Perqué no s' escapava com jol.. Ademés, la historia de la Regencia necessita una página semblant á la que figura en la historia de la Restauració de don Alfonso XII. La Restauració té 'ls fusellaments de Girona; que la Regencia tinga l' execució de Cartagena. Jo no vull ser menos que 'n Cánovas.

L' infelis executat á Cartagena s' anomenava Bartual. Los periódichs partidaris y defensors dels que menjan del presupuesto, quan Bartual va caure pres, van dir qu' era un llicenciat de presiri que no mereixia la més petita consideració.

Després s' ha averiguat qui era. Sent treballador de intaixable conducta, va sortir soldat. Serví en las filas del exercit, sense nota desfavorable, y en la trista jornada del 22 de juny, se distingí tant notablement contra 'ls sublevats, que guanyá la creu laureada de Sant Fernando.

Més tart, sent cabo, vo'gué la desgracia que un superior l' ultrajés, fins al extrém de donarli una bofetada. Bartual va cegarse Olvidant l' ordenansa, que

torna al home en máquina, va faltar al respecte al seu superior, y somés á un consell de guerra, fou condemnat á presiri.

Aquí tenen explicada la causa de haver dit que Bartual era un ex-presidari. Es veritat; pero no l' dugué á cumplir la condena cap acció deshonorosa, sinó l' altívés, filla de la dignitat.

Així s' explica que mentres cumpi la condemna, se distingís, mereixent la consideració y l' aprecí dels seus superiors. Destinat al Arsenal, treballá de mestre d' aixá durant molt temps, y observantli l' director de l' establiment notables disposicions, l' empleá en treballs de delineació.

Un cop complerta la condemna, continuá d' operari en lo mateix Arsenal. Robant horas al descans, assistia á las classes nocturnas de matemáticas y mecánica, que sosté la societat económica de Amichs del País, captantse las simpatias y l' carinyo de sos professors, tant per sas condicions de carácter, com per l' aprofitament y l' afany que demostrava en adquirir coneixements ú ils y millorar de condició.

Doná probas de sos progressos inventant un artefacte per elevar ayguas, pèl qual li concediren privilegi. En la vida privada era bon pare y carinyós espós y tenia costums intaxables.

¿Quina part va pendre en la intentona del fort de Sant Julia?

Sobre aquest punt deixém la paraula al autor de una correspondencia de Cartagena que ha publicat *El Globo* de Madrid:

«Sigué prés aquí, als dos dias de ocorreguts los successos. Tancat en un calabosso, al poch temps va trobarse ab un company de presó y corresponent á las confidencias que aquest li feya, y en las expansions de la comú desgracia, va referirli com havia anat al castell de Sant Julia, l' dematí del diumenje, quan feya ja 14 ó 16 horas que l' ocupavan los insurrectes. Aquesta manifestació fou recullida pèl prés y comunicada als escarcellers que aixís ho feren constar á pesar de que Bartual negava haverla feta»

Dintre de aquest párrafo hi palpita una verdadera infamia. Pero deixém que l' corresponsal continui:

«Ab una serenitat aterradora deya l' desgraciat Bartual, quan lo duyan al patibul:—Los homes ho volen; diuen que ho mana la ley: que 's cumpieixi la voluntat de aquells y que aquesta s' executi; pero consti que soch innocent de la culpa que se 'm atribueix.—Caritat pèls méus fills!»

»Y sense proferir una paraula de queixa; ab la tranquilidad de un estoich, pujá 'ls grahons del cadafalch, y entregá lo cap al butxi»

Aquests details horrorisan; pero l' govern de 'n Sagasta necessitava fer un escarment y ja l' ha fet.

Res tant exemplar com la pena de mort: meditém. Bartual, quan era soldat ras, en cumpliment de la disciplina, combatia als insurrectes del 22 de juny de 1866.

Llavors Sagasta conspirava, treballant per indisciplinar á las tropas.

Bartual guanyava en aquella ocasió la creu 'aureada de Sant Fernando

Sagasta era condemnat á mort. Avuy Bartual ja no existeix: ha mort en un patibul

En cambi, Sagasta ocupa avuy la presidencia del concell de Ministres, y desde aquest lloch, qu' es lo primer de la gobernació, 's nega á escoltar als que demanan l' indult de un desventurat, que si havia comés un delict, era l' mateix que cometé en Sagasta l' 22 de juny de 1866.

¿Que tall? Veritat que la pena de mort es molt exemplar?

Nosaltres compreném la severitat contra 'ls que apellan á la insurrecció per lograr los seus propòsits polítics; pero es necessari que 'ls que aplican la pena estigan nets de tota culpa.

Si l' insurreccionarse es un crim, que 's castigui al criminal, per anys que passin. ¿Ho sent, Sr. Sagasta?

De altra manera no es lo delict: lo que 's castiga, sinó la desgracia de perdre ó de no poder fugir desde l' primer instant. Los desventurats y 'ls débils moren en un patibul; los afortunats y 'ls forts governan á las nacions y entre cu'lerada y cu'lerada de sopa, negan l' indult dels primers, encara que lo que 'ls acusi no siga més que una sospita.

No es veritat, Sr. Sagasta? De modo que ja que no van fusellarlo quan era hora, per quedar com un home, després de negar l' indult á un insurrecte ¿sab lo que hauria de fer? ¡¡Suicidarse!!

O quan menos treure's la casaca de ministre y vestir lo sayal de penitent: desar lo toballó que li serveix per menjar y treure l' mocador per aixugarse las llágrimas.

P. K.

DON ZERO.

(FOTOGRAFIA AL CARBÓ.)

QUELLA célebre frase: *Fortuna te dá Dios, hijo, que el saber poco te vale*, va ferse per ell.

Mirantlo, un arriba á duptar de tot; de la Providencia, de la sórt, del destino, de tot lo que significa una causa inteligent de las cosas y de la marxa del món.

L' últim ser de la creació no pot menos de contemplar ab verdadera sorpresa la fortuna d' aquest home singular, que ha arribat á escalar la cima de la fortuna, ajudat per la forsa del *perque sí*.

Y no hi ha ningú, ningú, que pensant ab ell no s' ompli de orgull y arribi á exclamar, deixant de banda la modestia:

—¡Ahl Sent aixís jo també 'n puch ser de capitá general!

Jo no he agafat en ma vida altrás espasas que las del joch de cartas, y ho he pensat més d' una dotzena de vegadas. ¡Ja veuenh!...

Fa catorze anys que l' conech. Llavors ell se trobava á l' isla de Cuba, y jo tambe.

No me las he pegadas may de profeta, y menos de profeta á *posteriori*; pero respecte a aquest tipo, no

L' AMO DE LAS CIRERAS.

Situació de 'n Sagasta desde que ha fet saber qu' en las próximas elecciones hi haurá sinceritat.